

ΓΑΖΑ: «Ημέρα Γης» - «Ημέρα Επιστροφής»: αιματοβαμμένη ημέρα

Της Βιβής Κεφαλά

Στις 14 Μαΐου συμπληρώνονται εβδομήντα χρόνια από την ανακήρυξη του κράτους του Ισραήλ από τον Νταβίντ μπέν Γκουριόν. Πρόκειται για μία στιγμή θριάμβου για το πολιτικό σιωνιστικό κίνημα και ταυτόχρονα για μία *νάκμπα* (καταστροφή) για τους Άραβες της Παλαιστίνης, όπως επίσης και για ένα θανάσιμο πλήγμα στον αραβικό εθνικισμό, μια και η επίθεση των αραβικών κρατών εναντίον του νεότευκτου Ισραήλ απέτυχε παταγωδώς, χάρη στην στρατιωτική βοήθεια που απέστειλε η Σοβιετική Ένωση, μέσω Τσεχοσλοβακίας, στον ισραηλινό στρατό.

Εξ αιτίας του πολέμου αυτού εκατοντάδες χιλιάδες Άραβες της Παλαιστίνης αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές τους εστίες και να καταφύγουν ως πρόσφυγες σε γειτονικά αραβικά κράτη. Πρόκειται για την πρώτη παλαιστινιακή Έξοδο, η οποία θα ακολουθηθεί το 1967 από μία δεύτερη, ως απόρροια της συντριπτικής ισραηλινής νίκης επί των Αράβων στον πόλεμο των Έξι Ημερών. Συνολικά περισσότεροι από τρία εκατομμύρια Παλαιστίνιοι ζούν ως πρόσφυγες σε καταυλισμούς που βρίσκονται σε αραβικές χώρες, πολύ συχνά στερούμενοι δικαιωμάτων, και επιβιώνοντας χάρη στην UNRWA, την ειδική Υπηρεσία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες της Παλαιστίνης, που ιδρύθηκε μετά τον πρώτο αραβο-ισραηλινό πόλεμο.

Στους πρόσφυγες αυτούς θα πρέπει να προστεθούν και χιλιάδες άλλοι Παλαιστίνιοι που εκτοπίστηκαν από τις εστίες τους από τον ισραηλινό στρατό για την δημιουργία –παράνομων- εβραϊκών οικισμών στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη ή για «λόγους ασφαλείας», όπως για την δημιουργία του παράνομου –σύμφωνα με το Διεθνές Δικαστήριο- «τείχους Ασφαλείας» που χωρίζει το Ισραήλ από την Δυτική Όχθη αλλά και του τείχους που απομονώνει την Λωρίδα της Γάζας, μετατρέποντας την στην μεγαλύτερη ανοικτή φυλακή του κόσμου.

Αντιδρώντας στην διαρκή ισραηλινή κατοχή αλλά και στην συνεχή συρρίκνωση των εδαφών τους, οι Παλαιστίνιοι άρχισαν να οργανώνουν ειρηνικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας, διεκδικώντας την γή τους. Έτσι, στις 30 Μαρτίου 1976, έξι Παλαιστίνιοι που διαδήλωναν κατά των κατασχέσεων της γής τους από το Ισραήλ, έπεσαν νεκροί από ισραηλινά πυρά. Έκτοτε, η 30^η Μαρτίου αποτελεί μία επέτειο που τιμάται από τους Παλαιστίνιους ως η «Ημέρα Γής» / «Ημέρα της Επιστροφής» με διαδηλώσεις διαμαρτυρίας.

Εφέτος, οι διαδηλώσεις των Παλαιστινίων για την «Ημέρα Γης», που πραγματοποιήθηκαν στα σύνορα Γάζας – Ισραήλ, βάφτηκαν και πάλι στο αίμα: τουλάχιστον δεκαεπτά Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν από ισραηλινά πυρά και άλλοι χίλιοι τετρακόσιοι τραυματίστηκαν. Ωστόσο, δεν πρόκειται για κάτι αναπάντεχο μια και μέρες πριν την έναρξη των διαδηλώσεων, οι ισραηλινές αρχές κατηγορούσαν την Χαμάς ότι υποκινεί ταραχές και προτρέπει αμάχους σε άσκηση τρομοκρατίας. Παρά ταύτα, το γεγονός ότι δεκαεπτά άμαχοι σκοτώθηκαν στην Γάζα από ισραηλινά πυρά προκάλεσε μία σειρά διεθνών αντιδράσεων, από τις οποίες άλλες ήσαν απλώς αναμενόμενες –και χωρίς καμμία συνέπεια για το Ισραήλ- και άλλες τραγελαφικές.

Έτσι, ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Αντόνιο Γκουτιέρρες, και η Υπάτη Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής

ασφαλείας, Φεντερικά Μονγκερίνι, ζήτησαν μία «ανεξάρτητη έρευνα» για την χρήση πραγματικών πυρών εναντίον των Παλαιστινίων διαδηλωτών, αίτημα το οποίο, επίσης αναμενόμενο, απέρριψε το Ισραήλ, με την πάγια αιτιολογία ότι με τις πράξεις του διαφυλάσσει την ασφάλεια του απέναντι στους τρομοκράτες της Χαμάς. Μάλιστα, ο υπερσυντηρητικός υπουργός Άμυνας του Ισραήλ, Αβιγκντορ Λίμπερμαν, χαρακτήρισε το αίτημα για την διεξαγωγή έρευνας ως «υποκριτικό». Την ίδια ώρα, οι Ηνωμένες Πολιτείες, έκαναν χρήση του δικαιώματος αρνησικυρίας που διαθέτουν στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ για να παρεμποδίσουν έκδοση απόφασης, η οποία καλούσε «τα εμπλεκόμενα μέρη να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση και να αποφύγουν την κλιμάκωση της έντασης», ζητώντας παράλληλα την διεξαγωγή έρευνας για την χρήση πραγματικών πυρών εναντίον Παλαιστινίων διαδηλωτών. Τέλος, ο Αραβικός Σύνδεσμος καταδίκασε την νέα αιματοχυσία.

Όπως προκύπτει, τόσο ο ΟΗΕ όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση και –βεβαίως- ο Αραβικός Σύνδεσμος βρίσκονται σε πλήρη αδυναμία να αντιδράσουν, αν και για διαφορετικούς λόγους, πράγμα όμως που αφήνει απολύτως ελεύθερο το πεδίο στο Ισραήλ να συνεχίζει την ίδια αιματηρή καταστολή και να απαγορεύει στους Παλαιστίνιους ακόμα και την παραμικρή διαμαρτυρία για τα όσα υφίστανται από το εβραϊκό κράτος, με την δικαιολογία ότι είναι τρομοκράτες. Αυτή η αντιμετώπιση αποτελεί βέβαια πάγια τακτική του Τέλ Αβίβ, η οποία όμως κορυφώνεται μετά την πλήρη ταύτιση της Ουάσιγκτον με τις ισραηλινές ακραίες θέσεις, όπως -κατά παράβαση των σχετικών αποφάσεων του ΟΗΕ- η αναγνώριση από τις ΗΠΑ της Ιερουσαλήμ ως «αιώνιας και αδιαίρετης πρωτεύουσας του Ισραήλ» και η ανακοίνωση τους ότι η αμερικανική πρεσβεία θα μεταφερθεί, πιθανόν τον Μάιο, από το Τέλ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ. Μετά την «επίλυση», κατά την άποψη του Ντόναλντ Τράμπ, του ακανθώδους ζητήματος της Ιερουσαλήμ, λοιπόν, ανακοινώθηκε ότι οι ΗΠΑ θα περικόψουν σχεδόν κατά το ήμισυ την χρηματοδότηση της UNRWA, από την δράση της οποίας εξαρτώνται τουλάχιστον τρία εκατομμύρια Παλαιστίνιοι πρόσφυγες, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ενώ έχουν ήδη αποχωρήσει από την ΟΥΝΕΣΚΟ, όπως επίσης απεχώρισε και το Ισραήλ, επειδή αναγνώρισε το παλαιστινιακό κράτος.

Ο τραγέλαφος αρχίζει με τις δηλώσεις του Τούρκου προέδρου και συνεχίζεται με την απάντηση του Ισραηλινού πρωθυπουργού. Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, κατά την διάρκεια ομιλίας του ανέλαβε και πάλι τον ρόλο του προστάτη των Παλαιστινίων, χαρακτηρίζοντας απάνθρωπη την επίθεση της 30^{ης} Μαρτίου, προσθέτοντας: «Νετανιάχου είσαι κατακτητής και ως κατακτητής βρίσκεσαι σε αυτήν την γή και η Ιστορία δεν θα το ξεχάσει. Ταυτόχρονα είσαι και ένας τρομοκράτης. Οι Ισραηλινοί ανησυχούν με αυτά που κάνεις». Ο Βενιαμίν Νετανιάχου από την πλευρά του δήλωσε ότι ο «πιο ηθικός στρατός του κόσμου δεν δέχεται μαθήματα από κάποιον που βομβαρδίζει αδιακρίτως αμάχους εδώ και χρόνια»¹ και συνεχάρη τον στρατό, που «ενεργεί με σθένος και αποφασιστικότητα για την προστασία της κυριαρχίας του Ισραήλ και της ασφάλειας των πολιτών του».

Είναι προφανές ότι εάν η κατάσταση δεν ήταν τόσο τραγική θα ήταν αφόρητα γελοία. Πράγματι, αυτή η ανταλλαγή κατηγοριών για έλλειψη ηθικής μεταξύ των ηγεσιών δύο χωρών για τις οποίες η άσκηση ωμής βίας και καταστολής αποτελούν κύριο εργαλείο επίτευξης στόχων, θα μπορούσε να προκαλέσει θυμηδία εάν δεν ήταν τόσο απελπιστική για αυτούς που την υφίστανται.

¹ *Le Monde* 01/04/2018.

Ωστόσο, αυτή η ανταλλαγή κατηγοριών υποδηλώνει και την αλλαγή στους μεταξύ τους συσχετισμούς και δείχνει ότι η επαναπροσέγγιση των δύο χωρών το 2016 ήταν απολύτως επιφανειακή. Το Ισραήλ, ενισχυμένο από την απόλυτη στήριξη των ΗΠΑ, δηλώνει για μία ακόμα φορά ότι θα επιβάλει την θέληση του στους Παλαιστίνιους, στους οποίους δεν αναγνωρίζει κανένα δικαίωμα, επειδή είναι τρομοκράτες. Επίσης, το Ισραήλ μπορεί να έχασε το στρατηγικό βάθος που του προσέφερε η συμμαχία του με την Τουρκία, όμως η τετραμερής συνεργασία που αναπτύσσεται στην ανατολική Μεσόγειο αποτελεί ένα ικανοποιητικό αντίβαρο. Αυτή ακριβώς η εξέλιξη ενοχλεί βαθύτατα την Τουρκία, που αντιλαμβάνεται ότι οι απειλές της στην Ελλάδα και στην Κύπρο δεν αποδίδουν, ενώ η πολιτική που ακολουθεί στην Συρία έχει προκαλέσει την οργή των συμμάχων και εταίρων της.

Είναι σαφές ότι η αναζωπύρωση της αντιπαλότητας Αγκυρας - Τελ-Αβίβ αποτελεί ένα από τα στοιχεία που συνθέτουν το εκρηκτικό τοπίο της περιοχής. Το ερώτημα είναι το κόστος που θα έχει για την –ήδη κλονισμένη- περιφερειακή ασφάλεια.